

Sygn. akt VIII U 2285/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 czerwca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

na posiedzeniu niejawnym w składzie:

Przewodnicząca	Sędzia SO Grażyna Łazowska

po rozpoznaniu w dniu 19 czerwca 2020 r. w Gliwicach

sprawy Z. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o składki

na skutek odwołania Z. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 30 października 2019 r. **nr** (...)

1) oddała odwołanie,

2) zasądza od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kwotę 1800zł. (tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) sędzia Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 2285/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 30 października 2019r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na podstawie art.107§1 pkt 2 i 4, art.108§1, art.116, art.116b§2 ustawy z 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa, art.107§1 k.p.a., art.31, art.32 i art.132 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych stwierdził, że Z. Z. odpowiada za następujące należności z tytułu składek na fundusze obsługiwane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych obciążające Stowarzyszenie (...) „ (...) ” w B. (dalej Stowarzyszenie) :

- na ubezpieczenia społeczne za okres: 12/2015-03/2016, (...) - (...), (...), (...):

- 6 989,40 zł z tytułu składek,

- 1 925,00 zł z tytułu odsetek naliczonych na 30 października 2019r.,

- 64,70 zł z tytułu kosztów egzekucyjnych,

- na ubezpieczenie zdrowotne za okres: 12/2015-03/2016, (...)- (...), (...), (...):

- 1 708,52 zł z tytułu składek,

- 469,00 zł z tytułu odsetek naliczonych na 30 października 2019r.,

- 15,80 zł z tytułu kosztów egzekucyjnych.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że Stowarzyszenie (...) „ (...) ” w B. jako płatnik zalega ze spłatą wykazanych w decyzji należności z tytułu składek. W okresie objętym skarżoną decyzją likwidatorem Stowarzyszenia był odwołujący. Ponieważ Stowarzyszenie zostało wykreślone z Krajowego Rejestru Sądowego, egzekucja jest bezskuteczna. Wniosek o ogłoszenie upadłości Stowarzyszenia został oddalony postanowieniem Sądu Rejonowego Katowice – Wschód w Katowicach z 21 października 2014r. sygn. akt X GU-189/14/12 obejmującej likwidację majątku dłużnika z uwagi na brak zdolności upadłościowej. Sąd ten podał w uzasadnieniu orzeczenia, że w chwili wystąpienia z wnioskiem o ogłoszenie upadłości zobowiązania Stowarzyszenia były większe o 16 797 389,18 zł od wartości majątku. Odwołujący nie wskazał majątku, z którego organ rentowy mógłby zaspokoić swoje roszczenie. W konsekwencji organ rentowy uznał, że odwołujący nie wykazał okoliczności wyłączających odpowiedzialność z art.116b Ordynacji podatkowej.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany lub uchylecia zarzucając:

- rażące naruszenie prawa materialnego, tj. art.116§1 w związku z art.116a i art.116b Ordynacji podatkowej przez obciążenie likwidatora odpowiedzialnością, pomimo że zachodzi przesłanka wyłączająca odpowiedzialność – skarżący terminowo złożył wniosek o ogłoszenie upadłości Stowarzyszenia,

- rażące naruszenie prawa proceduralnego w stopniu mającym istotny wpływ na wyniki sprawy, tj. art.121§1 Ordynacji podatkowej przez zaniechanie wyjaśnienia korzystnych dla odwołującego okoliczności oraz art.122 i art.187 ww. ustawy przez zaniechanie dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy.

W uzasadnieniu odwołujący podniósł, że przygotowany przez likwidatora wniosek o ogłoszenie upadłości został złożony z zachowaniem 14 dniowego terminu do powzięcia informacji o umorzeniu postępowania upadłościowego (12 września 2014r.) prowadzone wobec największego dłużnika Stowarzyszenia, to jest (...) S.A. Nastąpiło

to z zachowaniem ustawowego 14 dniowego terminu. Do momentu zakończenia postępowania nie było możliwym jednoznacznie i definitywnie stwierdzić, że istnieje stan niewypłacalności Stowarzyszenia, gdy możliwym było uzyskanie środków od upadłego dłużnika w ramach prowadzonego postępowania upadłościowego. Odwołujący podniósł konieczność powołania biegłego sądowego, który oceniłby kiedy nastąpił moment niewypłacalności Stowarzyszenia i kiedy likwidator powinien złożyć w sposób terminowy wniosek o ogłoszenie upadłości.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 22 września 2005r. otwarto likwidację Stowarzyszenia (...) „ (...) ” w B..

Prowadzone przez organ rentowy w latach 2008–2010 postępowanie egzekucyjne wobec Stowarzyszenia okazało się bezskuteczne.

Odwołujący pełnił funkcję likwidatora Stowarzyszenia w okresach od 13 stycznia 2006r. do 17 listopada 2007r. oraz od 20 listopada 2007r. do 21 grudnia 2018r.

W dniu 29 września 2014r. odwołujący złożył wniosek o ogłoszenie upadłości Stowarzyszenia wskazując, że nie wykonuje ono swoich wymagalnych zobowiązań, jak również zobowiązania przekraczają wartość jego majątku.

Postanowieniem z 21 października 2014r. sygn. X GU-189/14/12 Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach oddalił wnioszek z uwagi na brak zdolności upadłościowej, bowiem od 28 czerwca 2012r. Stowarzyszenia nie prowadziło działalności gospodarczej, wobec czego nie mogło być uznane za przedsiębiorcę. W uzasadnieniu Sąd ten wskazał także, że z bilansu sporządzonego na dzień 15 września 2014r. wynika, że zobowiązania dłużnika opiewają na kwotę 24 230 966,78 zł, w tym zobowiązania krótkoterminowe stanowią 22 747 070,88 zł, aktywa dłużnika wynoszą 7 433 577,60 zł, w tym aktywa trwale 5 946 000 zł. Na majątek trwały dłużnika składało się prawo użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej, zabudowanej budynkiem stadionu o wartości 5 704 043 zł., przy czym nieruchomości te były obciążone hipotekami.

W grudniu 2015r., lutym i czerwcu 2016r. organ rentowy wysłał do Banku (...) zajęcia rachunku bankowego Stowarzyszenia, po czym został poinformowany, że bank ten nie prowadzi rachunku dla Stowarzyszenia. Organ rentowy ustalił, że dla Stowarzyszenia nie zarejestrowano rachunków w innych bankach.

Stadion Stowarzyszenia został zlicytowany w grudniu 2015r. W dniu 15 czerwca 2016r. nieruchomość została przekazana nowemu użytkownikowi i wg oświadczenia odwołującego od 16 czerwca 2016r. Stowarzyszenia nie posiadało żadnego majątku.

Odwołujący pozostawał w stosunku pracy ze Stowarzyszeniem i nie odprowadził składek na ubezpieczenia społeczne od swojego wynagrodzenia za okresy objęte skarżoną decyzją. Zaległości z tytułu tych składek składają się na całość zadłużenia Stowarzyszenia dochodzonego przez organ rentowy skarżoną decyzją.

Odwołujący wyrejestrował Stowarzyszenie z funkcji płatnika składek od 1 czerwca 2017r.

Do lutego 2018r. przekazywano wierzycielom kwoty uzyskane z licytacji, zgodnie z harmonogramem spłat zatwierdzonym przez Sąd Rejonowy w Bytomiu. Organ rentowy otrzymał z tego tytułu kwotę 27 691zł, którą rozliczył zaległości składkowe Stowarzyszenia z 1999r.

W dniu 11 stycznia 2019r. Stowarzyszenie zostało prawomocnie wykreślone z Krajowego Rejestru Sądowego.

W dniu 13 czerwca 2019r. odwołujący oświadczył, że Stowarzyszenie nie posiada żadnego majątku. /dowód; akta organu rentowego/

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie kwestia sporna sprowadzała się do ustalenie czy organ rentowy miał podstawy aby przenieść na odwołującego odpowiedzialność na należności z tytułu składek obciążające Stowarzyszenie (...) „ (...) ” w B. na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne za okres 12/2015-03/2016, (...) - (...), (...), (...). Zaległości powstały, bowiem odwołujący w miesiącach tych nie opłacił składek od swojego wynagrodzenia.

Skarżona decyzja została wydana w dniu 30 października 2019r., a zatem w przewidzianym prawem terminie. Zgodnie z art. 118 § 1 Ordynacji Podatkowej (t.j Dz.U.2005/8/60) w związku z art. 31, 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2009/205/1585) nie można wydać decyzji o odpowiedzialności osoby trzeciej, jeżeli od końca roku kalendarzowego, w którym powstała zaległość z tytułu składek, upłynęło 5 lat. Należna od Stowarzyszenia składka za grudzień 2015r. stała się wymagalna 15 stycznia 2016r., tak więc zaległość w jej opłaceniu należy liczyć od 16 stycznia 2016r. Skoro zatem, od dnia wymagalności zaległej składki do dnia wydania skarżonej decyzji nie upłynął okres 5 lat, to również zarzut przedawnienia podniesiony przez odwołującego jest niezasadny. Po myśli art. 24 ust. 4 ustawy SUS należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne.

Kwestię odpowiedzialności składkowej osób trzecich regulują przepisy ustawy z 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa (tj. Dz.U. z 2019r., poz.900) stosowane odpowiednio z mocy art.31 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie z art.116b w związku z art.116 ww. ustawy likwidatorzy osób prawnych (stowarzyszenia) odpowiadają za zaległości z tytułu składek, jeżeli egzekucja z majątku osób prawnych (stowarzyszenia) okazała się w całości lub w części bezskuteczna, a likwidator nie wykazał:

- mienia, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie należności z tytułu składek w znacznej części,
- że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub w tym czasie zostało otwarte postępowanie restrukturyzacyjne w rozumieniu ustawy z dnia 15 maja 2015r. Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2015r., poz. 978) albo zatwierdzono układ, o którym mowa w ustawie z dnia 15 maja 2015r. Prawo restrukturyzacyjne, albo
- niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło bez jego winy.

Odpowiedzialność likwidatorów obejmuje zaległości z tytułu składek, które powstały w czasie pełnienia przez niech obowiązków, przy czym w myśl art.454 ustawy Prawo restrukturyzacyjne likwidatorzy spółek nie odpowiadają za zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, które powstały przed dniem wejścia w życie tej ustawy, czyli przed 1 stycznia 2016r.

Bezspornym w sprawie jest, że okresie objętym skarżoną decyzją, odwołujący pełnił obowiązki likwidatora Stowarzyszenia oraz, że w tym czasie powstały zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne.

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, prowadzone postępowanie egzekucyjne , które zakończyło się licytacją stadionu dotyczyło zobowiązań poprzedzających grudzień 2015r. Następnie w okresie od grudnia 2015r. do czerwca 2016r. organ rentowy wystawił zawiadomienia o zajęciu rachunku bankowego Stowarzyszenia, lecz jak się okazało, podmiot nie posiada zarejestrowanych rachunków. W toku postępowania przed organem rentowym, odwołujący oświadczył, że od 16 czerwca 2016r. Stowarzyszenia nie posiadało żadnego majątku.

Zdaniem Sądu, organ rentowy wykazał, że egzekucja z majątku Stowarzyszenia okazała się bezskuteczna. Nadmienić należy, że okoliczność ta nie jest kwestionowana przez odwołującego.

W tym miejscu dodać można tylko, że w dniu 11 lipca 2019r. Stowarzyszenie zostało wykreślone z Krajowego Rejestru Sądowego, a jak wskazał Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. w wyroku z 6 kwietnia 2018r. sygn. akt III SA/Wa 423/18 w przypadku likwidacji majątku spółki i wykreślenia jej z Krajowego Rejestru Sądowego, zasadnym jest twierdzenie o bezskuteczności egzekucji. W takiej sytuacji nie ma już bowiem (i nie będzie) majątku spółki, z którego mogłaby być zrealizowana jej podstawowa odpowiedzialność. Innymi słowy, sam fakt nieistnienia podatnika (spółki kapitałowej) przesądza nie tylko o tym, że nie ma już prawnej i faktycznej możliwości wszczęcia postępowania egzekucyjnego, ale również o tym, że spółka rozwiązana nie może mieć jakiegokolwiek majątku, a więc też majątku zdolnego zaspokoić zobowiązania publicznoprawne.

Mając powyższe na uwadze, organ rentowy wykazał pozytywne przesłanki odpowiedzialności odwołującego określone w przepisach art. 116 Ordynacji podatkowej.

Jeśli natomiast chodzi o przesłanki wyłączające odpowiedzialność, to odwołujący nie wskazał mienia Stowarzyszenia, umożliwiającego zaspokojenie należności organu rentowego, a powołuje się na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości Stowarzyszenia we „właściwym czasie”.

Przede wszystkim, złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości wyłącza odpowiedzialność likwidatora tylko wtedy, gdy upadłość ta zostanie ogłoszona, co w rozpoznawanej sprawie nie miało miejsca. W ocenie Sądu, brak zdolności upadłościowej stowarzyszenia, nie prowadzącego działalności gospodarczej, oznacza że likwidator nie może się

powoływać na tę przesłankę egzoneracyjną. Równocześnie brak jest przepisu, który w przypadku niezdolności upadłościowej uwalniałby od odpowiedzialności likwidatora za zaległe składki stowarzyszenia.

Kwestią jednak najistotniejszą, z powodu której odwołujący nie może się skutecznie powoływać na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości jest, że zaległości objęte skarżoną decyzją powstały po ponad 15 miesiącach od złożenia tego wniosku. Przypomnieć należy, że wniosek o upadłość Stowarzyszenia został złożony we wrześniu 2014r., w najwcześniejsza zaległość wskazana w skarżonej decyzji powstała w styczniu 2016r. Złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości „we właściwym czasie” może uwolnić członka zarządu osoby prawnej lub likwidatora od odpowiedzialności za zaległości składkowe ale tylko za te, które powstały do dnia ogłoszenia upadłości – natomiast nie ma wpływu na odpowiedzialność za zaległości, które powstały po tej dacie. Ideą wprowadzenia postępowań układowych czy upadłościowych przedsiębiorców (stan prawny na dzień ogłoszenia upadłości) jest bowiem częściowe zaspokojenie wierzycieli oraz nie generowanie kolejnych zadłużeń.

Z tych też przyczyn, Sąd pominął wnioski dowodowe odwołującego jako nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Wnioski mające na celu ustalenie sytuacji finansowej Stowarzyszenia w dacie złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, w tym z opinii biegłego w przedmiocie oceny terminu do zgłoszenia tego wniosku, nie mają znaczenia dla rozpoznawanej sprawy, bowiem sporny okres przypada na czas po złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości. Natomiast wnioski mające na celu wykazanie bezskuteczności prowadzonych postępowań egzekucyjnych miałyby wykazać okoliczności bezsporne.

Mając na uwadze, że odwołujący nie wykazał przesłanek uwalniających go od odpowiedzialności za zaległe składki, Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w pkt 1 oddalił odwołanie jako bezzasadne.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c. i §2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018r., poz.265).

(-) sędzia Grażyna Łazowska